

Vaasan hallinto-oikeus

Diaarinumero 00609/18/5701, 00610/18/5701

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

11.5.2020

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **18.5.2020**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 11.5.2020 nro 20/0031/1, valitus ympäristölupa-asiassa Ympäristöluvan ja maa-ainesluvan myöntäminen kalliokiviaineksen ottoon ja kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen sekä pilaantumattomien ylijäämämaiden vastaanottoon kiinteistöillä, Nokia.

Luvan hakija

Suomen Maa ja Kivi Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **11.5.2020 – 17.6.2020** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. **Valitusaika päättyy 17.6.2020.**

Antopäivä
11.05.2020

Päätösnumero
20/0031/1

Diaarinumerot
00609/18/5701
00610/18/5701

Asia Valitukset maa-aines- ja ympäristölupa-asiassa

Muutoksenhakijat 1. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
2. Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry, Kyrön Luonto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry ja Pirkanmaan Lintutieteellinen Yhdistys ry

Luvan hakija Suomen Maa ja Kivi Oy

Päätös, johon on haettu muutosta

Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta
23.4.2018 (18.4.2018 § 46)

Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on myöntänyt Suomen Maa ja Kivi Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan kiviaineksen ottamiseen sekä ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan kivenlouhintaan, murskaamiseen ja pilaantumattomien ylijäämämaiden vastaanottoon Nokialla sijaitseville kiinteistöille 536-402-1-88 Leukavahanmetsä ja 536-402-2-16 Heikkilän metsä. Hakemuksessa esitetyn sekä alla olevien lupamääräysten lisäksi on noudatettava, mitä valtioneuvoston asetuksessa 800/2010 määrätään.

Tämä lupa kumoaa rakennus- ja ympäristölautakunnan 29.6.2015 Suomen Maa ja Kivi Oy:lle antaman maa-ainesluvan ja ympäristöluvan.

Päätös sisältää lupamääräykset 1–27, joista lupamääräykset 1–22 kuuluvat seuraavasti:

Yleiset määräykset

1. Luvan saajan on hyväksyttävä toiminnalle vastaava työnjohtaja.

2. Ennen maa-ainesten ottamisen aloittamista ottoalueen reunaan on vietävä korkeuskiintopiste (sidottava N₂₀₀₀-korkeusjärjestelmään) ja ottotasot on työn edetessä oltava merkittynä ja valvontaviranomaisen todettavissa. Ottamisalueen raja on merkittävä maastoon.

3. Kallioainesten ottamista ei saa ulottaa 2 metriä lähemmäksi havaittua ylintä pohjavedenpintaa. Mikäli kallio osoittautuu halkeamia ja ruhjeita käsittäväksi, tulee suojakerrosvahvuuden olla 4 metriä.

4. Louhinta-alueelta poistettava pintamaakerros on varastoitava alueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Ennenaikaista pintamaan ja puuston poistamista on vältettävä. Pintamaat on käytettävä alueen maisemointiin ottamistoiminnan aikana ja sen loputtua.

5. Louhosalueen työaikaiset yli 2 metrin korkuiset jyrkänteet (jyrkempiä kuin 1:1) on suojattava aidalla tai muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä näkyvällä esteellä.

Toiminta-ajat

6. Kallioainesten louhintaa (poraaminen, räjäytykset ja lohkkareiden rikotus) saa suorittaa vain 15.8. - 15.4. välisenä aikana arkipäivisin maanantaista perjantaihin. Murskausta alueella saa suorittaa ympäri vuoden arkipäivisin maanantaista perjantaihin. Kuormausta, kuljetuksia ja ylijäämää vastaanottoa alueella saa suorittaa ympäri vuoden maanantaista lauantaihin.

Sallitut vuorokautiset toiminta-ajat toiminnoittain ovat seuraavat:

Poraaminen klo 7.00 - 22.00

Räjäytykset klo 8.00 - 18.00

Rikotus klo 8.00 - 18.00

Murskaus klo 7.00 - 22.00

Kuormausta ja kuljetusta sekä ylijäämää vastaanotto klo 6.00 - 22.00 (ma-pe), klo 7.00 - 18.00 (la).

Melu ja tärinä

7. Toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

8. Luvan haltijan on tarvittaessa Nokian kaupungin ympäristönsuojeluyksikön määräyksestä yksin tai yhteistyössä muiden alueen ympäristölupavelvollisten toimintojen kanssa mitattava melutasoja lähimpien häiriintyvien asuntojen tai loma-asuntojen piha-alueilla sekä Kaakkurijärvien Natura 2000 -alueella.

9. Räjäytysten aiheuttama tärinä ei saa aiheuttaa ympäristön rakennusten ja rakennelmien vaurioitumista eikä muuta haittaa alueen toiminnoille. Luvan haltijan on tarvittaessa Nokian kaupungin ympäristönsuojeluyksikön määräyksestä mitattava louhinnasta aiheutuvaa tärinää vähintään lähimmässä häiriintyvässä kohteessa (Jyräkallio 536-405-0001-0041).

Ilmaan joutuvien päästöjen ja niiden leviämisen rajoittaminen

10. Toiminnassa käytettävän kevyen polttoöljyn rikkipitoisuus saa olla enintään 0,10 painoprosenttia ja raskaan polttoöljyn rikkipitoisuus enintään 1,0 painoprosenttia.

11. Luvan haltijan on tarvittaessa Nokian kaupungin ympäristönsuojeluyksikön määräyksestä mitattava hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) leijumaa lähimpien häiriintyvien asuntojen tai loma-asuntojen piha-alueilla sekä Kaakkurijärvien Natura 2000 -alueella.

Maaperän ja pohjaveden suojele

12. Toiminnasta ei saa aiheutua pohja- tai pintavesien eikä maaperän pilaantumista. Työkoneiden huolto- ja tankkauspaikat sekä kemikaalien ja polttoainesten varastointipaikat on suojattava siten, ettei maaperään voi valua haitallisia aineita. Kemikaali- ja polttoainesäiliöt on pidettävä lukittuina. Erilliset kemikaaleja ja polttonesteitä sisältävät tynnyrit on sijoitettava lukittuun tilaan tai aitaukseen.

Polttoaineiden varastointisäiliöiden on täytettävä voimassa olevan lainsäädännön sekä SFS-standardin mukaiset vaatimukset. Polttoainesäiliöt tulee suojata riittävin törmäysestein.

Mahdollinen erillinen sähköntuotantoyksikkö tulee sijoittaa siten, että se on sateelta suojassa. Lisäksi se tulee sijoittaa suoja-altaaseen, johon tulee mahtua koko polttoainesäiliön tilavuus.

13. Alueella saa tehdä vain niitä huolto- ja korjaustoimenpiteitä, jotka ovat laitoksen normaalin toiminnan kannalta tarpeellisia. Huoltotoimissa on käytettävä imeytysmattoja tai vastaavia alustoja, joilla estetään haitallisten aineiden pääsy maaperään. Muut koneiden pesu- tai huoltotoimenpiteet on kielletty.

Jäte- ja hulevedet

14. Toiminta-alueen hulevedet on koottava yhteen hallitusti ja esikäsittävä hakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti kahdessa selkeytysaltaassa ennen niiden johtamista alueelta. Hulevesien käsittely toiminta-alueella tulee suunnitella siten, että hulevesien pääsy toiminta-alueen ulkopuolelle esim. vahinkotilanteessa voidaan tarvittaessa estää. Selkeytysaltaat on mitoittettava siten, että valumavesien viipymä altaassa on riittävä hienoaineksen laskeutumisiksi ja alueelta lähtevän hulevesivirtaaman tasaamiseksi. Selkeytysaltaiden pohjalle laskeutuva liete on poistettava säännöllisesti.

Nokian kaupungin ympäristönsuojeluyksikkö voi tarvittaessa lupamääräysten 18 - 22 mukaisen vesien tarkkailun perusteella määrätä toiminnanharjoittajaa tehostamaan hulevesien esikäsittelyä ennen niiden johtamista toiminta-alueen ulkopuolelle.

Jätehuolto

15. Alueella ei saa polttaa eikä sinne saa haudata jätteitä. Romutavara ja jätteet on kuljetettava muualle jätelain säännösten mukaisesti käsiteltäväksi.

16. Toiminnassa on noudatettava valtioneuvoston asetuksessa kaivannaisjäteistä (190/2013) annettuja säädöksiä. Jätehuoltosuunnitelmaa on tarvittaessa päivitettävä, jos kaivannaisjätehuollossa tapahtuu oleellisia muutoksia.

Häiriö- ja poikkeustilanteet

17. Öljy- tai kemikaalivahingon tapahtuessa on välittömästi ryhdyttävä tarpeellisiin torjuntatoimenpiteisiin ja ilmoitettava siitä Hätäkeskukseen (112) sekä Nokian kaupungin ympäristönsuojeluyksikölle. Alueella on oltava käytössä riittävä öljyntorjuntakalusto ja vahinkojen torjunnasta on annettava riittävästi opastusta työntekijöille ja urakoitsijoille. Vahinkoraportit on sisällytettävä lupamääräyksen 23 mukaiseen kirjanpitoon.

Vesien tarkkailu

18. Toiminnan vaikutuksia pintavesiin on tarkkailtava hakijan 8.4.2015 lupaviranomaiselle toimittaman vesientarkkailusuunnitelman mukaisella tavalla kolmesta pisteestä (OP1 - OP3) neljä kertaa vuodessa, ellei lupaviranomainen toisin määrää.

Edellisen lisäksi on toiminnan vaikutuksia tarkkailtava vesientarkkailusuunnitelman pisteestä OP4 sekä Pinsiön-Matalusjoesta laskuojan alapuolelta kerran vuodessa kevään ylivirtaamakaudella.

Näytteistä tutkitaan suunnitelman mukaisesti seuraavat muuttujat: virtaama, lämpötila, ulkonäkö, haju, rauta, happipitoisuus ja happikyky, sameus, kiintoaine, sähkönjohtavuus, pH, COD_{Mn}, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, ammoniumtyppi ja nitraattityppi sekä kokonaisarseeni ja liukoinen arseeni. Lisäksi kevään ja syksyn ylivirtaamakautiona näytepisteistä OP1 - OP3 tutkitaan kloridi, sulfaatti sekä öljyhiilivedyt (C10 - C40).

Jos toiminnasta aiheutuu merkittävää kuormitusta alapuolisiin ojiin ja Pinsiön-Matalusjokeen, on luvan saajan ryhdyttävä riittäviin toimenpiteisiin kuormituksen vähentämiseksi. Ympäristönsuojeluyksikkö voi määrätä lisätutkimuksia kuormituksen selvittämiseksi. Tutkimustulokset on toimitettava ympäristönsuojeluyksikköön niiden valmistuttua.

19. Toiminnan vaikutuksia alueen pohjaveden laatuun on tarkkailtava alueelle sijoitetuista pohjavesiputkista. Pohjavesinäytteet on otettava kerran vuodessa syksyllä. Näytteistä on analysoitava nitraattityppi, nitriittityppi ja ammoniumtyppi, sulfaatti, kloridi, rauta, sähkönjohtokyky, COD_{Mn}, pH, sameus, väri, haju sekä öljyhiilivedyt (C10 - C40) ja arseeni.

20. Toiminnan vaikutuksia alueen pohjaveden pinnankorkeuteen on tarkkailtava edellä mainituista pohjavesiputkista ottotoiminnan aikana puolivuositain.

21. Mittaukset, näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoisen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen soveltuvilla yleisesti käytössä olevilla viranomaisien hyväksymillä menetelmillä. Mittausraporteissa on esitettävä käytetyt mittausmenetelmät ja niiden mittausepävarmuudet sekä arvio tulosten edustavuudesta.

22. Velvoitetarkkailua koskevat tutkimusraportit on toimitettava ympäristönsuojeluyksikköön kahden kuukauden kuluessa niiden valmistumisesta.

Luvan voimassaoloaika

Tämä lupa on voimassa kymmenen vuotta sen lainvoimaiseksi tulosta. Hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä, mikäli toiminta muuttuu olennaisesti.

Asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, asetusta on luvan estämättä noudatettava.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

--

Hakijalle myönnetään lupa aloittaa toiminta hakemuksessa esitetyn Vaiheen I alueella ennen tämän päätöksen lainvoimaiseksi tuloa. Hakijan tulee asettaa 5.000 euron vakuus (pankkitakaus tai pantattu talletus) ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle.

--

Vastaus lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin

--

Lautakunta on katsonut, ettei hanke ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n edellytysten kanssa. Päätöksessä annettuja lupamääräyksiä noudattamalla ei toiminnasta aiheudu myöskään ympäristönsuojelulain 49 §:ssä mainittuja haittoja.

Ottaen huomioon Ahma ympäristö Oy:n Natura-arvioinnin ja sen täydennyksen johtopäätökset, vedenkäsittelyn huomattavan tehostamisen ottoalueella, KVVY:n raportin vuoden 2017 vesistö tarkkailusta sekä hakijan ilmoituksen, että ottoalueen samanaikainen koko (avoinna oleva alue) ei ylitä 10 hehtaaria, rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa, että hanke ei heikennä merkittävästi läheisten Natura-alueiden suojeluperusteena olevia luontoarvoja ja lupa voidaan Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunnosta huolimatta myöntää haetulle määrälle. Vesien tarkkailua jatketaan normaalia (kahdesti vuodessa) laajempaan (lupamääräys 18).

--

Hankkeen koko (louhinta-alueen pinta-ala sekä vuosittainen ottomäärä) ei kuitenkaan ylitä YVA-asetuksessa määriteltyä rajoja.

--

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (ELY-keskus) on ensisijaisesti vaatinut, että rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös kumotaan ja hakemus hylätään ja toissijaisesti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Perustelunaan ELY-keskus on muun muassa esittänyt, että hanke todennäköisesti merkittävästi heikentää niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi Pinsiön-Matalusjoki on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

Asian tausta

Ahma ympäristö Oy on laatinut vuosina 2013–2014 luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen arvioinnin hankkeesta, jonka kokonaispinta-ala on ollut 22 hehtaaria, ottoalueen pinta-ala 10 hehtaaria ja keskimääräinen vuotuinen maa-ainesten ottomäärä 95 000 m³. Natura-arvioinnin mukaan arvioitu hanke voi kokonaisuutena vaikuttaa Natura-alueen suojeluperusteena olevan pikkujouet ja purot -luontotyypin ja jokihelmisimpukan tilaa lievästi heikentävästi, ja hankkeen kokonaisvaikutus on katsottu merkittävydeltään vähäisesti Pinsiön-Matalusjoen Natura-aluetta heikentäväksi. Pirkanmaan ELY-keskus on Ahma ympäristö Oy:n Natura-arvioinnista 19.12.2014 antamassaan lausunnossa katsonut, että arvioitu hanke heikentää merkittävästi Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja.

Suomen Maa ja Kivi Oy on nyt hakenut lupaa kalliokiviainesten ottamiseen 1 100 000 m³:lle 10 vuodeksi. Alueelle on 29.6.2015 myönnetty ympäristö- ja maa-ainesluvat toiminnan I vaiheelle. Toiminnan jatkamiseen on haettu lupaa vanhan vaiheen I osalta ottamistason osittaiselle syventämiselle sekä ottamistoiminnan laajentamista uudelle alueelle (Vaihe II). Alin ottamistaso on +144 – +147 m N2000. Alueelta on otettu nykyisen voimassa olevan luvan mukaan yhteensä noin 43 249 m³ 2,5 vuoden aikana (10 058 m³ (2015), 13 191 m³ (2016) ja noin 20 000 m³ (2017)).

ELY-keskus on katsonut, että nykyisen luvan perusteella harjoitettu toiminta on mahdollista ilman Natura 2000 -alueen luontoarvojen merkittävää heikkenemistä. Ahma ympäristö Oy:n tekemän arvioinnin perusteella ELY-keskus on tullut siihen johtopäätökseen, että arvioinnin mukainen, vuonna 2015 luvan saanutta hanketta laajempi hanke todennäköisesti merkittävästi heikentäisi Natura 2000 -alueen luontoarvoja. Tuolloin arvioitu hanke ei sisältänyt nyt myönnettyyn lupaan sisältyvää ylijäämämaiden tuontia, kiviainesten varastointia I vaiheen alueella eikä vaiheen I ottotason syventämistä. Hanke, jolle nyt on myönnetty lupa, on myös otettavien kiviainesten määrän osalta laajempi. Tarast Oy:n nykyisestä hankkeesta 8.4.2015 tekemän Natura-arvioinnin ELY-keskus on todennut 5.6.2015 antamassaan lausunnossa olevan sisällöltään riittämättömän Natura-arvioinniksi. ELY-keskus on uudesta lupahakemuksesta antamassaan lausunnossa katsonut, että lupa voitaisiin myöntää vain selkeästi pienemmälle hankkeelle.

ELY-keskuksen 8.12.2017 Nokian kaupungille antaman lausunnon jälkeen hakija on pienentänyt avoinna olevan ottoalueen pinta-alaa 15,1 hehtaarista 10 hehtaariin. Ottomääriä ei ole muutettu. Ottoalueen vesienkäsittelyyn ei ole tullut muutoksia. Koko suunnitelma-alue (25 ha) on edelleen käytössä, sillä sitä

käytetään kiviainestuotteiden varastointiin ja tukitoiminta-alueena. Hankkeesta ei ole tehty ELY-keskuksen lausunnossaan edellyttämää uutta Natura-arviointia.

Hankkeessa ei ole esitetty sellaisia muutoksia toiminnan pienentymisessä tai toiminnan vaikutusten lievennyskeinoissa, joilla voitaisiin arvioida olevan vähemmän vaikutuksia Pinsiön-Matalusjoen Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kuin aiemmalla Ahma ympäristö Oy:n arvioimalla hankkeella. Avoinna olevan ottoalueen pienentäminen 10 hehtaariin ei ole riittävä muutos hankkeessa.

Hankkeen vaikutukset Natura 2000 -alueen luontoarvoihin

Haitalliset vaikutukset Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000 -alueelle muodostuvat hankealueelta johdettavista käsiteltävistä valumavesistä. Hankkeella on arvioitu olevan mahdollisia vaikutuksia Pinsiön-Matalusjoen veden typpipitoisuuksien ja sähkönjohtavuuden kasvuun sekä ajoittaiseen kiintoainepitoisuuden ja rehevyyden nousuun.

ELY-keskuksen lausunnoissaan esittämä johtopäätös on perustunut Natura-arvioinnissa esille tuotuihin jokihelmisimpukkaan ja sen elinympäristöön (pikkujoet ja purot -luontotyyppiin) kohdistuviin vaikutuksiin sekä siihen, että kalliolouhinnasta vapautuvan arseenin mahdollisia vaikutuksia jokihelmisimpukkaan ei voida täysin sulkea pois. Ei voida myöskään varmistua siitä, että hanke ei vaikuta Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000 -alueen suojelutavoitteisiin liittyvään koskemattomuuteen.

Pinsiön-Matalusjokeen kohdistuu hajakuormitusta useista lähteistä. Joen veden laadun on todettu olevan monilta osin jo nykyisin heikompaa kuin jokihelmisimpukan vedenlaatuvaatimusten raja-arvot edellyttäisivät. Jokihelmisimpukka on monen vedenlaatutekijän osalta sietokykynsä rajoilla. Laji on erittäin uhanalainen. Tällä hetkellä jokihelmisimpukka kykenee lisääntymään Pinsiön-Matalusjoessa, mutta lisääntyminen ei ole riittävää populaation säilymisen turvaamiseksi. Todennäköisesti suurin ongelma on nuorten simpukoiden kannalta riittämätön veden ja pohjasedimentin laatu.

Jokihelmisimpukka on herkkä myös lyhytaikaiselle, poikkeustilanteista johtuvalle kuormituksen lisääntymiselle erityisesti elinkierron alkuvaiheissa. Vedenlaadun seuranta neljästi vuodessa ei ole riittävää tilapäisen lisääntyneen kuormituksen havaitsemiseen ja siihen puuttumiseen ajoissa.

Unionin tuomioistuimen tuomion C-258/11 mukaan se, ettei alueen koskemattomuuteen vaikuteta merkittävästi, edellyttää alueen suotuisan suojelun tason säilyttämistä. Jokihelmisimpukan suojelutaso Matalusjoessa on kaukana suotuisasta, joten jokihelmisimpukkaan mahdollisesti kielteisesti vaikuttavaa uutta toimintaa alueella ei tule sallia. Vähäinenkin lajiin ja sen elinympäristöön vaikuttava heikentävä muutos on tulkittava merkittäväksi Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevien luontoarvojen heikennykseksi.

Valituksenalainen hanke on Ahma ympäristö Oy:n arvioimaa hanketta suurempi ottamismäärän osalta. Lisäksi hanke sisältää toimintoja, ylijäämämaiden tuontia, kivituuotteiden varastoimista vaiheen I alueella ja vaiheen I ottotason syventämistä, joiden vaikutuksia ei ole arvioitu asianmukaisesti. Hankkeesta

olisi tullut tehdä uusi luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi.

Luvan mukaiseen toimintaan sisältyy puhtaiden ylijäämämaiden vastaanottoa enimmillään 40 000 tonnia vuodessa. Ahma ympäristö Oy:n vuonna 2014 arvioimassa hankkeessa louhinta-alueen maisemointiin olisi käytetty alueelta kuorittuja pintamaita. Vaikka ylijäämämaita vastaanotettaisiin vain tunnetuista kohteista, haitta-aineiden esiintymistä ei voida kokonaan sulkea pois. Kokonaisuudessaan ylijäämämaiden vastaanotto on aiempiin arviointeihin nähden uusi toiminto, jonka vaikutuksia ei ole lupa-asiakirjoissa arvioitu lainkaan.

Oikeuskäytännössä vakiintuneen tulkinnan mukaan Natura-arvioinnin tarpeellisuutta arvioitaessa tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta. Natura-arviointi voidaan jättää tekemättä ainoastaan, mikäli merkittäviä vaikutuksia voidaan pitää objektiivisesti arvioiden poissuljettuina. Hankkeesta nykyisessä muodossaan ei ole tehty tarkastelua, jonka perusteella voitaisiin todeta, että merkittäviä vaikutuksia ei synny. Lisäksi tehtyyn arviointiin sisältyy epävarmuustekijöitä veden laadun muutosten osalta. Vesistö tarkkailun aikana vuonna 2017 maa-ainesten otto on ollut noin 20 % nyt myönnetyn luvan mukaisesta vuosittaisesta enimmäismäärästä eikä tuloksista voida tehdä suoraan johtopäätöksiä toiminnan vaikutuksista. Lyhytaikaiset kuormituksen lisäykset voivat lisäksi jäädä tarkkailussa huomaamatta.

2. Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry ja sen asiakumppanit ovat vaatineet, että rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös kumotaan ja hakemus hylätään. Lisäksi muutoksenhakijat ovat vaatineet, että ratkaisu toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta kumotaan.

Perusteluinaan muutoksenhakijat ovat muun muassa esittäneet, että lupahakemuksessa annetaan harhaanjohtava sekä riskejä ja haittavaikutuksia vähättelvä kuva toiminnan vaikutuksista Natura 2000 -ohjelmaan kuuluville Pinsiön-Matalusjoella eläville uhanalaisille raakulle ja purotaimenelle ja Nokian Kaakurijärvien taantuvalla nimikkolinnulle.

Louhinnasta aiheutuu toiminnan valuma- ja vaikutusalueella eläville uhanalaisille ja Euroopan unionin Suomen vastuulajeille tiedossa olevia ja ennakoimattomia riskejä ja elinympäristöjen huonontumista. Hakemuksen Natura-arvioinneista käy ilmi, että kaikkien päästöjen ja haittatekijöiden vaikutuksia ei kyetä arvioimaan. Tämä muodostaa ennakoimattoman riskin vaikutusalueen korvaamattomille eliölajeille. Nykyisellään edellä mainittujen lajien suojelun taso ei ole suotuisa. Tämä taso on saavutettavissa edellyttäen, että kaikki lajien säilymistä huonontavat haitta- ja riskitekijät eliminoidaan. Hanke on luonnonsuojelu-, ympäristönsuojelu-, maa-aines- ja maankäyttö- ja rakennuslain vastainen.

Raakku on luonnonsuojelulain 47 §:n mukainen erityisesti suojeltava sekä 49 §:n mukainen luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittu laji. Sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Kysymyksessä oleva hanke heikentäisi merkittävästi raakun elinympäristönä toimivan Pinsiön-Matalusjoen tilaa, joten myönnetty lupa on myös tältä osin luonnonsuojelulain vastainen.

Lupa on myös ympäristönsuojelulain 49 §:n vastainen, koska ympäristön pi-

laantumista ja erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista olisi Pinsiön-Matalusjoen veden laadun heikkeneminen, mikä heikentäisi muun muassa raakun elinolosuhteita.

Raakku ja sen eläminen Pinsiön-Matalusjoessa ovat nykyisin harvinaisia ja häviämisuhan alla tulkittavissa maa-aineslain 3 §:ssä tarkoitetuksi erikoiseksi luonnonesiintymäksi. Koska luvan mukainen toiminta aiheuttaisi joen veden laadun heikentymisen, raakkupopulaatio on vaarassa tuhoutua.

Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 hankealueella on luo-merkintä (luonnon monimuotoisuuden ydinalue). Kallion louhinta ja murskaus vaikeuttaisivat alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Luonnon monimuotoisuuden ydinalueesta todetaan kaavamääräyksissä seuraavasti: ”Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat, yhtenäiset ja luontoarvoiltaan maakunnallisesti edustavat luontokokonaisuudet. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätaloukskäyttöä tai käyttöä haja-asutusluonteiseen rakentamiseen tai loma-asumiseen. Kehittämisuositus: Maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilyminen sekä välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista. Aluetta koskevissa suunnitelmissa ja päätöksissä tulee ottaa huomioon alueen luontoarvot.” Luo-merkinnän vuoksi hanke on maakuntakaavan vastainen. Tätä korostaa se että, suunnitelma-alue ei sisälly maakuntakaavan kiviaineshuollon kannalta tärkeisiin alueisiin (Eok). Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 mittavia, kiviaineshuollon kannalta tärkeiden alueiden varauksia edelsi Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen (POSKI) -hanke, jossa määriteltiin suuri joukko kallioalueita, joista kiviainesta voidaan ottaa ilman merkittäviä ristiriitoja muuhun aluesuunnitteluun ja esimerkiksi luonnonarvojen säilymiseen. Suomen Maa ja Kivi Oy:n hankealue ei syystä sisältynyt näihin.

Hankkeen vaikutusalueen Euroopan unionin erityissuojeltavat lajit

Pinsiön-Matalusjoessa elää erittäin uhanalainen (EN) jokihelmisimpukka eli raakku (*Margaritifera margaritifera*) ja alkuperäistä sisävesikantaa oleva erittäin uhanalainen purotaimen (*Salmon trutta trutta*). Purotaimen toimii toukka-vaiheessa raakun väli-isäntänä ja sen suojeleminen on välttämätöntä raakun säilymiselle.

Euroopan unioni edellyttää jäsenmailtaan alueille luonteenomaisten eliölaajien ja niiden elinympäristöjen suojelua ja lajeja määrittellen luonto- ja lintudirektiivin liitteissä. Natura 2000 -alueet on perustettu edellä mainittujen lajien ja tiettyjen luontotyyppien suotuisan suojelun tason säilymiseksi.

Purotaimen on liitteen V erityissuojeltava eliölaji. Pinsiön-Matalusjoessa elää myös saukko (*Lutra lutra*). Nokian Kaakkurijärvien suojeltu nimikkolintu kaakkuri (*Gavia stellata*) on lintudirektiivin liitteessä I mainittu erityissuojeltava lintulaji. Kaakkuri oli vuoden 2010 uhanalaistarkastelussa silmälläpidettävä (NT). Vuoden 2015 välitarkastelussa status pudotettiin elinvoimaiseksi, vaikka yksilöiden määrä on edelleen hälyttävän alhainen, 1500–3000 lintua. Lähialueella havaittu metso (*Tetrao urogallus*) on alueellisesti uhanalainen (RT) lintulaji.

Jokihelmisimpukka

Jokihelmisimpukan elinympäristön vaativuuden ja elinkiertoon liittyvien ominaispiirteiden vuoksi lajia pidetään jokiekosysteemin avainlajina ja elinympäristön huippuindikaattorina. Raakku ja purotaimen vaativat elinympäristöltään sorapohjaista virtavettä, jonka vesi on puhdasta, hapekasta ja viileää. Hiesu, liete ja muu kiintoainne ovat haitallisia lajien elinympäristölle. Toukkavaiheen jälkeen raakku elää pohjasoraan kaivautuneena ja suodattaa ravintonsa veden mukana ajelehtivista partikkeleista. Ravinto koostuu lähes kokonaisuudessaan kasviplanktonista. Näin raakku puhdistaa vettä jopa 50 litraa päivässä. Raakku saavuttaa lisääntymisiään aikaisintaan 12 tai 13 vuoden iässä, mutta tavallisesti ensimmäinen lisääntyminen tapahtuu noin 20-vuotiaana.

Tutkimuksissa on todettu happamoitumisen ja nitraattipitoisuuden vaikuttavan haitallisesti raakkuihin ja lyhentävän niiden elinikää. Rautapitoisuuden lisääntyminen tekee vedestä raakuille myrkyllistä ja vaikutukset ovat erilaisia eri kehitysvaiheissa oleville yksilöille. Veden ravinnepitoisuuden ja kiintoaineksen lisääntyminen sekä sedimentaatio katsotaan suurimmiksi syiksi raakkujen häviämiseen. Veden sisältämien ainepitoisuuksien myrkyllisyyteen vaikuttavat jokihelmisimpukan kohdalla lukuisat eri tekijät, joihin kuuluvat muun muassa raakun neljä eri kehitysvaihetta. Eri kehitysvaiheet ovat eri tavoin alttiita myös elinhabitaatin fysikaalisille muutoksille. Myrkkyyvaikutuksille voivat altistaa lisäksi muun muassa simpukoiden heikko ravitsemustilanne, lisääntymisvaihe, veden happamuuden liiallinen nousu tai lasku, veden happipitoisuuden lasku, ravinnon altistuminen myrkyille, virtausnopeuden hidastuminen ja sähköjohtavuuden kasvu.

Pirkanmaan ELY-keskuksen tekemän seurannan ja selvitysten perusteella jokihelmisimpukkapopulaation ja sen väli-isäntänä toimivien taimenten säilymiseen nähden on osoitettu, että Pinsiön-Matalusjoen ravinnekuormaa ei saa lisätä. Tätä ei ole kerrottu Natura-arvioinnissa. Pinsiön-Matalusjoen raakkukanta on romahtanut vuonna 1999 havaitusta 26 000 yksilöstä vuonna 2013 havaittuun 6 200 yksilöön. Käytännössä Pinsiön-Matalusjoen raakkukanta ei ole lisääntynyt yli 20 vuoteen satunnaista lisääntymistä lukuun ottamatta. Raakun suojelutaso ei näin ollen ole Pinsiön-Matalusjoella suotuisa vaan lajin suojelutason palauttaminen suotuisaksi vaatii aktiivisia toimenpiteitä sen elinympäristön laadun parantamiseksi.

Pinsiön-Matalusjoelle vuosina 2016–2017 tehdyssä Kolmen helmen joet -hankkeessa kartoitettiin jokihelmisimpukan ja purotaimenen nykytilanne, lajien säilymiseen kohdistuvat uhat ja riskit ja tehtiin ympäristövirtaamaselvitys. Hankkeessa tuotettiin Hämeenkyrön, Nokian ja Ylöjärven alueilla virtaavalle joelle kunnostussuunnitelmat. Hankkeessa tehtyjä uusimpia joen veden tilaa ja uhanalaisten lajien nykytilaa koskevia selvityksiä ja eliölajeihin kohdistuvien riskikartoitusten tuloksia ei ole käytetty valituksenalaisen päätöksen pohjana.

Pinsiön-Matalusjoen veden tila on nykyisellään tyydyttävä, mutta raakun ja purotaimenen säilymisen kannalta erinomaiseen tilaan pyrkiminen on välttämätöntä. Pinsiön-Matalusjoen raakkupopulaatio on kolmas Pirkanmaan jäljellä olevista esiintymistä. Muutoin laji on lähes täysin hävinnyt Etelä-Suomesta ihmisen toiminnan seurauksena.

Purotaimen

Etelä-Suomen luonnonvaraiset lohikannat ovat uhanalaistuneet hälyttävästi kutujokien patoamisen, voimaloiden rakentamisen, ruoppausten ja muun ihmistoiminnan seurauksena. Pinsiön-Matalusjoessa elää vielä luontaista kantaa oleva ja lisääntymiskykyinen purotaimenpopulaatio. Purotaimenen tilaa on selvitetty vuonna 2012. Seurannassa on todettu taimenen lisääntyvän joessa säännöllisesti ja määrien pysyneen ennallaan vuosina 1998, 2007 ja 2012. Tutkimukset viittaavat siihen, että purotaimen lisääntyy joessa tasaisesti ja raakulle riittävästi. Alkuperäistä purotaimenkantaa on myös louhinta-alueen kaakkoispuolella olevan Alisenjärven Laajanoja-nimisellä laskupurolla.

Saukko

Saukko on läpi talven sulina pysyvien virtavesien, purojen ja jokien laji. Pinsiön-Matalusjoella saukosta on pitkäaikaiset havainnot.

Kaakkuri

Kaakkurin elinympäristöä ovat syrjäiset ja rauhalliset pienet erämaajärvet ja lammet. Pesä sijaitsee veden rajassa rahka- tai turvesaarekkeessa. Laji on erityisen herkkä häiriöille pesästään. Kaakkuri käy kalastamassa lähijärvillä.

Metso

Hankealueen valuma- ja vaikutusalueen koillis-, itä- ja kaakkoispuolen alueet ovat alueellisesti uhanalaisen (RT) ja valtakunnallisesti silmälläpidettävän (NT) metson (*Tetrao urogallus*) sekä teeren (*Tetrao tetrix*) ja kehrääjän (*Caprimulgus europaeus*) vakiintuneita elinympäristöjä. Vaikka hankkeen kartoituksissa metson soitimesta ei saatu havaintoja, laji havaittiin lähialueella myös vuonna 2018 alueen länsipuolella Loukaskorvessa. Metso, teeri ja kehrääjä ovat Suomen vastuulajeja Euroopan unionissa.

Edellä mainittujen lajien suojelutaso on suotuista, jos laji on elinkelppoinen luontaisilla elinalueillaan ja säilyy sellaisena myös pitkällä aikavälillä. Suotuisan suojelutason saavuttaminen edellyttää, että levinneisyysalueen on oltava riittävä eikä se saa pienentyä, populaation tila on sellainen, että laji on elinkelppoinen myös pitkällä aikavälillä ja että elinympäristöjä on riittävästi. Suojelukeinoina on muun muassa lajien elinympäristöjen suojelu.

Luvan myöntäminen louhinnan laajentamiseksi lisää haittoja ja vakavia riskejä Euroopan unionin luontodirektiivissä mainittujen erittäin uhanalaisten raakun ja purotaimenen sekä lintudirektiivissä mainittujen kaakkurin ja metson elinympäristölle.

Suunnittelualan sijainti ja kaavatilanne

Kallion louhinta- ja murskausalue sijaitsee Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000 -alueen ja Nokian Kaakkurijärvien Natura 2000 -alueen vaikutuspiirissä ja molempien valuma-alueilla. Pinsiön-Matalusjoen Natura-alue noin 1 800 metrin etäisyydellä kallionottoalueesta luoteeseen ja ojustoa myöden matka on noin 3 300 metriä.

Heikkilänmetsä rajautuu Leukavahanmetsän itäpuolelle ja sijoittuu 1 000 metriä itään Nokian Kaakkurijärvien Natura-alueeseen sisältyvästä Heinijärvestä. Järvi on aiemmin ollut kaakkurin pesimäaluetta. Lisäksi suunnitelma-alueen

luoteisrajalla Loukaskorvessa sijaitsee noin 3,7 hehtaarin METSO-ohjelmaan kuuluva yksityinen suojelualue.

Järvensivun tila on hevostila. Hevoset ovat säikkyjä louhinnan ja räjäytysten tuomalle melulle, josta saattaa olla eläimille vakavia seurauksia. Tilalle tulisi louhinnasta kohtuutonta haittaa. Melu leviää myös teoreettisen 1 000 metrin häiriörajan ulkopuolelle. Tätä ei ole otettu lupahakemuksessa huomioon.

Suunnittelualue rajoittuu kaikilta sivuiltaan metsätalousalueeseen, lukuun ottamatta lännessä hankealueeseen rajautuvaa METSO-suojeluohjelmaan sisältyvää yksityistä kiinteistöä Loukaskorvessa. Lähimmät vakituiset asunnot sijaitsevat noin 1,2 kilometrin etäisyydellä idässä ja noin 1,5 kilometrin etäisyydellä koillisessa. Lähin vapaa-ajan asunto, yhdistyksen maja, sijaitsee noin 650 metrin etäisyydellä idässä.

Pinsiön-Matalusjoen veden tila

Pinsiön-Matalusjoen veden tila on luokiteltu tyydyttäväksi. Käytännössä suurin haaste raakuille muodostuu kohtalaisen pienistä virtaamista myös luontaisesti, ja erittäin vähäisestä alivirtaamasta. Raakkujen elinpaikka on joen alajuoksulla, jossa veden määrän vaihtelu on suurta ja vesimäärät ovat kuitenkin pääosin pieniä. Tavoitteena tulee olla veden hyvän tilan saavuttaminen, mihin nähden joen tilaa huonontavaa toimintaa ei tule hyväksyä.

Toiminnasta syntyvät päästöt

Hakijan mukaan louhinnasta, murskauksesta, kuljetuksesta ja maa-aineksen käsittelystä syntyy pölyä ja kiintoainesta sekä räjäytysten tuottamia typpi-, nitraatti-, nitriitti-, rauta- ja ammoniakkipäästöjä. Lisäksi toiminta kasvattaa veden sähkönjohtavuutta. Hankkeesta tehtyjen Natura-arviointien mukaan päästöjen hallintaan, vaikutuksiin ja seurauksiin sisältyy useita epävarmuustekijöitä.

Hakemuksessa on vähätelty toiminnan ympäristöön kohdistuvia päästöjä ja niiden seurauksia. Kuitenkin päästöjen pienetkin pitoisuudet huonontavat joen tilaa ja yksikin päästökerta saattaa aiheuttaa raakun kuolemia sekä purotaimenen mädin ja poikasten tuhoutumista. Sähkönjohtavuuden lisääntyminen on vahingollista raakulle ja muulle vesieliöstölle.

Pölyä tulee leviämään Natura-alueiden valuma-alueille ja ympäristöön pääosin lounaasta ja etelästä, mutta myös idästä ja kaakosta tulevien tuulten mukana. Hakijan mukaan kaikki louhokselta tulevat pöly- ja kiintoainespäästöt sekä räjäytysten tuottamat päästöt kulkeutuvat louhinta-alueen pohjoispuolelta johtavaa 3 300 metriä pitkää ojaa myöden Pikku-Matalusjärven kautta Pinsiön-Matalusjokeen. Tämä lähtökohta on teoreettinen ja harhaanjohtava. Louhinnan ja murskauksen tuottama pöly sekä louhitusta kivistä liukenevat mineraalit, räjäytysaineista syntyvät kemialliset päästöt ja kiintoainesta leviävät reuna- ja johto-ojien lisäksi laajemmalle ympäristöön, josta ne kulkeutuvat sade- ja sulavesien mukana vesistöihin.

Natura-arvioinnin mukaan typpiyhdisteet ovat pääosin nitriittiä ja nitraattia, joiden osuutta eri hiukkaskoon laskeumissa ei ole pystytty työn puitteissa selvittämään. Näin ollen mallilaskelmilla ei ole mahdollista määrittää murskaus-toiminnan päästöjen aiheuttamia hiukkaspitoisuuksia luotettavasti. Pölyn leviämismallien käyttöä rajoittaa se, että mallintamisessa käytettäviä pohjatietoja ei voida arvioida luotettavasti. Murskaukseen käytetyt laitteet ovat monimutkaisia päästölähteitä, minkä vuoksi mallintaminen on mahdotonta.

Suomessa ei ole olemassa ohje- tai raja-arvoja pölylaskeuman enimmäismäärälle. Aiemman lääkintöhallituksen viihtyisyyshaitan laskeuman raja-arvona on ollut 10 gm²:ä kohti kuukaudessa.

Natura-arvioinnissa on myönnetty, että pölyvaikutuksiin liittyy epävarmuustekijöitä todellisen kokonaislaskeuman ja ilmastopäästöihin sisältyvien typpiyhdisteiden määrän arvioinnissa. Selvitysten mukaan typpilaskeumat aiheuttavat rehevöitymistä sekä veden samentumisena että kasvimassan lisääntymisenä. Typen yhdisteistä nitriitti on todettu haitalliseksi taimenen mädille ja poikasille. Louhinnasta, murskauksesta ja kuljetuksesta aiheutuvaa pölyä ei kyetä hallitsemaan.

Natura-arvioinnissa pölyä on käsitelty vain fysikaalisena ilmiönä ja sementajana, mutta kemialliset vaikutukset on jätetty vähälle huomiolle. Fysikaalisten vaikutusten lisäksi louhinnasta karanteen pölyn epäpuhtaudet hapettuvat ja liukenevat sadeveteen ja kulkevat edelleen oja myöten Natura-alueille. Kivianeksen louhinnassa ja murskaamisessa käytettävien ammoniumnitraattipohjaisten räjähdysaineiden määrä ja ympäristövaikutukset ovat jääneet arvioinnissa reunamaininnan asteelle. Mallintamisen puutteiden sekä ympäristöön kohdistuvien arvioinnin muuttuvuus- ja epävarmuustekijöiden vuoksi kiintoaineksen ympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointi on riittämätön.

Kokemäenjoen vesienhoitoyhdistys on tehnyt louhinta-alueella vesistömittauksia vuodesta 2013. Vuoden 2017 vesistömittauksista on todettu seuraavaa: ”Vuoden 2017 havaintokerroilla murskealueelta tuleva vesi oli pääosin kirkaasta eikä siinä juuri ollut kiintoainetta (taulukko 2.1). Poikkeuksia olivat maaliskuun havaintokerta, jolloin vesi oli sameaa ja kiintoainepitoista, sekä heinäkuun ja elokuun havaintokerrat, jolloin vesi oli lievästi sameaa. Useimmiten vesi oli emäksistä, mutta alku- ja loppuvuodesta neutraalia tai hieman hapanta. Korkeimmat typpipitoisuudet havaittiin syys-lokakuun näytteissä, jolloin kokonaistyppipitoisuus oli noin 18-kertainen ojavesien luonnontasoon nähden. Valtaosa tyyppityyppistä oli nitraattityyppinä. Orgaanista ainesta vedessä oli vain niukasti ja fosfori- ja rautapitoisuudet olivat pääosin matalia. Poikkeuksena oli maaliskuun havaintokerta, jolloin fosforipitoisuus oli selvästi tavallista korkeampi ollen hieman koholla ojavesien luonnontasosta ja rautaa todettiin runsaasti. Tuolloin vedessä oli paljon kiintoainetta. Arseenipitoisuudet (0,8 - 1,9 µg/l) olivat edellisvuoden tasolla. Veden sähkönjohtavuus oli kaikkina havaintokertoina korkea ja selvästi koholla luonnonvesien tasosta.”

Tämä on lisäriski raakun säilymiselle ja lisäkuormitukset johtaisivat lajin taantumiseen. Raakulle ja purotaimenelle kriittisimpiä aikajaksoja ovat maaliskuu sekä heinä-elokuu, jolloin vesi on luontaisesti matalalla ja saattaa lämmetä yli 20-asteiseksi. Tällöin pienetkin nitraatin, nitriitin ja raudan määrät voivat muodostaa raakulle vakavan riskin. Purotaimenelle kriittistä vaihetta ovat runsassa-

teiset syksyt, jolloin syyskutuisen purotaimenen mäti voi tuhoutua veden mukana kulkevan kiintoaineksen vuoksi. Tällöin myös pienten pohjaan kaivautuneiden raakkujen elimistö tukkiutuu.

Pinsiö-Matalusjoen fysikaalis-kemiallinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi ja vedenlaadussa ravinnekuormitukseen viittaavat muuttujat ovat luontaista tasoa selvästi korkeammalla. Kalojen osalta tilaluokka on hyvä ja ekologinen kokonaisluokka tyydyttävä. Hydromorfologinen muuttuneisuusluokka on arvioitu välttäväksi.

Hankkeen vaikutusten arvioinnit

Suunnittelualue sijaitsee Pohjois-Nokian arseenipitoisella vyöhykkeellä. Selvitysaineistosta puuttuu Pirkanmaalla Geologisen tutkimuskeskuksen ja laajan asiantuntijatahon toteuttama RAMAS-projekti (RAMAS-projekti Pirkanmaalla - esiintyminen, riskinarviointi ja riskinhallinta, 2007). Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää muun muassa arseenin esiintymistä, jolla on vaikutusta Pinsiö-Matalusjoen ja Kaakkurijärvien Natura-alueille. Selvityksen johtopäätösten olisi pitänyt olla hankkeen tausta-aineistona.

Hakija on teettänyt suunnittelualueen ottotoiminnan vaikutusten Natura-arvioinnin, joka on valmistunut 28.11.2013 (Ahma ympäristö Oy). Siitä annettujen lausuntojen perusteella arvioinnin puutteita on täydennetty 10.9.2014 (Ahma ympäristö Oy).

Pirkanmaan ELY-keskus maakunnan luonnonsuojelusta vastaavana valtion viranomaisena on 18.12.2017 antamassaan lausunnossa todennut, että hanke heikentää merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000 -alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Näin ollen hanke on luonnonsuojelulain 64 a §:n vastainen.

Toiminnan II vaiheen pinta-alan ja louhittavan kiviaineksen määrän lisääntymisen vuoksi hakija on täydentänyt Natura-arviointia 8.4.2015. Pirkanmaan ELY-keskus on lausunnossaan 5.6.2015 todennut Natura-arvioinnin sisällöltään riittämättömäksi.

Arvioinnissa on katsottu vain II vaiheen 100 000 k-m³:n kiviaineksen louhinnan määrän ja pinta-alan lisääntymistä. Arvioinnissa on jätetty suhteuttamatta se haettuun noin 1 028 000 k-m³:n kokonaismäärään, jonka lisäksi hakija hakee lupaa noin 100 000 k-m³:lle. Tämä on arvioinnin vakava virhe, koska se saa kokonaisvaikutukset näyttämään 90 prosenttia todellista vähäisemmiltä. Hankkeesta tehdyissä Natura-arvioinneissa on esitelty louhinnan vaikutukset Pinsiön-Matalusjoen Natura-alueella eläviin erittäin uhanalaiseen raakkuun ja purotaimeneen. Sen sijaan niissä ei ole arvioitu vaikutuksia Nokian Kaakkurijärvien Laajanojan laskupurossa elävään alkuperäiseen purotaimenkantaan ja tämä on selvitysten puute.

Suunnittelukohteesta on laadittu luontoselvitys kesäkaudella vuonna 2012. Selvitys on kattanut koko suunnitelma-alueen sekä sen lähiympäristön. Alueen ympäristössä ei ole havaittu sellaisia muutoksia, joiden perusteella olisi ollut tarvetta tehdä uusi luontoselvitys. Alueella on tehty myös metsäkanalintujen soidinkartoitus. Luontoselvityksen rajaaminen koskemaan vain louhinta-alueita antaa puutteellisen kuvan alueen luontoarvoista. Luontoselvityksessä ei

esimerkiksi ole huomattu suunnittelualueen lähiympäristössä olevaa metsojen elinympäristöä.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on lausunnossaan vaatinut, että valitukset hylätään. Lautakunta on esittänyt seuraavaa.

Leukavahan kallionottoalueen aiempi lupa oli voimassa 22.1.2004 - 22.1.2014. Luvan mukainen kokonaisottomäärä oli 850 000 k-m³, keskimääräinen vuosittainen otto 85 000 k-m³. Lupa-aikana alueelta otettiin NOTTO-rekisterin mukaan 449 154 k-m³. Pirkanmaan ympäristökeskus on 2.12.2003 antanut lausuntonsa koskien maa-ainesten ottamista ja murskaamista Leukavahan kallionottoalueella. Vesiensuojelua koskien ympäristökeskus lausui seuraavaa: ”Kallioainesten ottamisalueilla ottamistoiminnan vaikutuksesta alueen pintavesien virtaussuunnat ja virtausnopeudet muuttuvat luonnontilaisiin olosuhteisiin verrattuna. Alueen kuivatus- ja valumavedet tuleekin ohjata saostusaltaiden kautta maahan imeytettäväksi tai johdettavaksi ojaston kautta alapuoliseen vesistöön. Selkeytsaltaat tulee puhdistaa kerääntyneestä lietteestä vuosittain.” Lausunnon antamisen aikana Pinsiön-Matalusjoki kuului jo Natura 2000 -ohjelmaan ja raakkujen erityisluonne oli tiedostettu. Silti ympäristökeskus esitti imeyttämisen vaihtoehtona hulevesiä johdettavaksi Pinsiön-Matalusjokeen.

Kun vertaa Pinsiön-Matalusjoesta ennen ottotoimintaa (2000 - 2003) analysoituja vesinäytteitä voimakkaimman ottotoiminnan (2006 - 2008) aikaisiin vesinäytteisiin, voidaan todeta muun muassa, että kiintoaineksen osalta suurimmat pitoisuudet ovat ajalta ennen ottotoimintaa. Korkeampi kiintoainepitoisuus alajuoksulla selittyy lähes aina korkeammalla pitoisuudella yläjuoksulla. Sähköjohtavuuden osalta arvot ennen ottotoimintaa ja sen aikana ovat hyvin samankaltaisia. Näissäkin korkeampi sähköjohtavuus alajuoksulla selittyy aina korkeammalla sähköjohtavuudella yläjuoksulla. Raudan osalta suurimmat pitoisuudet alajuoksulla on mitattu ennen ottotoiminnan aloittamista. Myös raudan osalta korkeampi pitoisuus alajuoksulla selittyy lähes aina korkeammalla pitoisuudella yläjuoksulla. Kokonaistypen pitoisuudet ovat voimakkaan ottotoiminnan aikana olleet alajuoksulla keskimäärin pienempiä kuin ennen ottotoimintaa. Myös typen osalta korkeampi pitoisuus alajuoksulla selittyy korkeammalla pitoisuudella yläjuoksulla. Voimakkaan ottotoiminta, 65 000 - 126 000 k-m³ vuodessa, ei edellisen luvan aikana näkynyt vesinäytteiden valossa Pinsiön-Matalusjoen vedenlaadussa.

Ympäristönsuojeluyksikkö on suorittanut 5.7.2018 maastokatselmuksen, jonka tarkoituksena oli selvittää veden tosiasiallinen kulku ottoalueelta jokeen. Maastokarttatarkastelun mukaan oletettu kulkureitti sisälsi noin kilometrin epäselvää ojaa.

Maastokäynnin perusteella ottoalueelta noin näytepisteelle OP2 (1,1 km) vedet virtaavat aiemmin oletettua reittiä. Näytepisteen OP2 jälkeen vesi katoaa maan sisään noustakseen uudelleen pintaan muutaman metrin päässä uudessa uomassa, joka virtaa länteen Torisevan suuntaan. Aiemmin oletetulla reitillä ei ole ojaa eikä vettä ollut näkyvissä. Maastokäynti uudella kulkureitillä ulotettiin

Torisevan tilan kaakkoisimman pellon kulmaan. Toiminnanharjoittajalle esitettiin näytteen ottamista ojasta juuri ennen tätä peltoa. KVVY ry otti näytteen

OP3B 30.7.2018. Maastokäynnillä arvioitiin silmämääräisesti veden sameutta sekä ojan pohjan kuntoa. Pääsääntöisesti vesi oli kirkasta ja pohjasoraikot hyvässä kunnossa ilman havaintoa ottoalueelta peräisin olevasta hienojakoisesta aineksesta. Maastokäynnin jälkeinen karttatarkastelu osoittaa, että hulevesien oletettu reitti (3,3 km) ja todellinen reitti (3,2 km) ovat lähes yhtä pitkät.

Pirkanmaan ELY-keskus on valituksessaan jättänyt ottamatta huomioon, että Leukavahan ensimmäisen luvan mukainen ottomäärä oli lähes yhtä suuri kuin valituksenalaisen luvan mukainen ottomäärä. Ottotoiminnasta ei ole aiheutunut kuormitusta Pinsiön-Matalusjokeen.

Ahma ympäristö Oy:n Natura-arvioinnissa on tuotu selvästi esille, että raakun kannalta mahdollisia vaikutuksia voi syntyä lähinnä teoreettisella tasolla. Sekä vanhat vedenlaatutiedot että nykyisen luvan aikana tehdyt analyysit tukevat arviointia. Esimerkiksi näytepisteessä OP2 veden laatu on lähes poikkeuksetta luokiteltu monen parametrin kohdalla luonnontilaiseksi tai lähes luonnontilaiseksi. Näytepisteeltä OP2 on vielä noin 2 kilometriä matkaa Pinsiön-Matalusjokeen. Laskennallisissa vedenlaatuarvioissa ei ole otettu huomioon vesienkäsittelyn vaikutusta veden laatuun, millä todennäköisesti voidaan pienentää ainakin lähtevän veden kiintoainepitoisuutta ja mahdollisesti muitakin ainepitoisuuksia. Leukavahan ensimmäisen luvan aikana vesienkäsittely oli selkeästi heikompaa kuin valituksenalaisen päätöksen mukainen vesienkäsittely.

Nykyinen lupa on vain 100 000 km³:lle. Natura-arviointi ei ollut tarpeellinen, koska Ahma ympäristö Oy oli aiemmin laatinut arvioinnin kymmenen kertaa suuremmalle hankkeelle ja todennut, että vaikutukset raakulle ovat teoreettiset. Hankkeessa on esitetty oleellinen muutos vesienkäsittelyyn. Jotta teoreettinen vaikutus Pinsiön-Matalusjoen raakkuihin edelleen pienenesi, hankkeessa on päätetty syventää I vaiheen kaakkoisosaa siten, että siihen syntyy iso selkeytysallas, josta selkeytynyt vesi pumpataan nykyiseen pienempään selkeytysaltaaseen ja sitä kautta alapuoliseen ojastoon.

Neljä näytteenottokertaa, joissa mukana ovat kevään ja syksyn ylivirtaamakaudet, on riittävä. Edes kuukausittainen näytteenotto ei mahdollista tilapäisten kuormituspiikkien havaitsemista siten, että niihin voitaisiin puuttua ajoissa. Tämä vaatisi jatkuvatoimista seurantalaitteistoa. Normaali näytteenottotiheys Nokialla sijaitsevien kallionottoalueiden luvissa on kaksi kertaa vuodessa.

Monella vanhalla alueella olemassa olevat pintamaat eivät riitä lupamääräysten mukaiseen maisemointiin. Lähes jokaiselle kallionottoalueelle sallitaan ylijäämämaiden tuonti maisemointia varten. Oleellista on, että vastaanotettavien maiden käyttötarkoitus on rajattu alueen jälkihoitoon ja maisemointiin. Lupa koskee vain pilaantumattomia maita.

Luvan laillisuutta sekä kaavan mukaisuutta on käsitelty riittävästi annetussa luvassa. Raakun suojelutaso ei ole lajin säilymisen kannalta suotuisa. Syynä tähän ei kuitenkaan ole kallionotto Leukavahan ottoalueella, vaan peltoviljelystä, soilta ja metsistä tuleva hajakuormitus sekä etenkin veden vähyys purossa. Yksi syy veden vähyteen on vedenotto yläpuolisesta harjusta. Leukavahan ottoalueen hulevedet eivät virtaa Laajanojaan eivätkä siten uhkaa sen purotaimenkantaa.

Ahma ympäristö Oy:n laatimassa Natura-arvioinnissa on käsitelty arseenia

raakkuvaikutusten sekä olemassa olevan, paikkaan sidotun tiedon kautta. RAMAS-hanke on käsittelyt arseenia yleensä Pirkanmaalla. Taratest Oy:n Natura-arviointi koskee vain nykyisen luvan kattamaa hanketta (100 000 k-m³).

Nokian kaupungin terveydensuojeluviranomainen on antanut vastineen.

Nokian kaupungille on varattu tilaisuus antaa vastine. Vastinetta ei ole annettu.

Suomen Maa ja Kivi Oy on valitusten, lausunnon ja vastineen johdosta antamassaan vastineessa vaatinut, että valitukset hylätään.

Hakija ei yhdy näkemykseen haetun toiminnan laajuuden poikkeamisesta merkittävästi Natura-arvioinneissa tarkastelun perusteena olevista lähtötiedoista. Suunnitelma-alue on säilytetty hakemuksessa alkuperäisen kokoisena, koska maisemointitoimenpiteet ovat sen osalta vielä käynnissä. Suunnitelma-alueesta osa on jo maisemoitu ja sitä jatkuvasti maisemoidaan, kun alueella toiminta etenee ja kiviainesvarastoja saadaan siirtymään louhittavalle alueelle. Ahma ympäristö Oy:n tekemä Natura-arviointi kattaa myös haetun toiminnan laajuuden. Natura-arvioinnissa hankkeen vaikutukset Pinsiö-Matalusjoen veden laatuun ja joen luontoarvoihin on todettu varovaisuusperiaate huomioon ottaen korkeintaan vähäisiksi.

Kokemäen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) on hakijan toimeksiantosta suorittanut säännöllisen näytteenoton, näytteiden analysoinnin sekä toiminnan vesistövaikutusten arvioinnin tulosten perusteella. Näiden todellisten mittaustulosten perusteella on voitu todeta, että toiminnasta ei aiheudu Pinsiö-Matalusjoen veden laatuun ja siten luontoarvoihin vaikutuksia. Alueen kallion otto- ja murskaustoiminta on tyypillistä kiviainestoimintaa, jonka vaikutukset kiviainesalueella muodostuviin vesiin ovat toiminnalle tyypillisiä. Vaikutukset rajautuvat kuitenkin ottoalueelle ja sen välittömään läheisyyteen, eivätkä ne ulotu tutkimusten ja selvitysten perusteella Pinsiö-Matalusjokeen saakka.

Vuosina 2016–2017 on ollut käynnissä Kolmen helmen joet -hanke, jossa Pinsiö-Matalusjoki on ollut mukana yhtenä kolmesta joesta, joissa raakun on havaittu elävän ja joissa sen säilyminen on tunnistettu uhanalaiseksi. Hankkeen tuloksena valmistui Pinsiö-Matalusjoen valuma-alueen kunnostussuunnitelma, jossa valuma-alueen kuormituslähteistä on todettu seuraavaa: ”Maatalous on Pinsiön-Matalusjoen suurin kuormittaja, perustuen WSFS-Vesistömallijärjestelmän VEMALA-kuormitusosuuden arvioon, vedenlaatutuloksiin ja kartta- ja maastohavaintoihin. Tämän lisäksi Pinsiön-Matalusjokea kuormittaa runsaan haja-asutuksen muodostamat jätevedet. Yksi selkeä kokonaisuus muodostuu alueen runsaslukuisista eläin- ja etenkin hevostiloista, jotka sijaitsevat valuma-alueella hajallaan. Eläinmäärä on kokonaisuudessaan suuri, eikä kaikilla tiloilla ole lantahuolto kunnossa. Laajat metsätalousalueet muodostavat oman osuutensa kuormituksesta, mutta monella alueella sen merkitys peittyy maatalouden vaikutusten alle. Kuitenkin metsätaloudella on oleellinen paikallinen merkitys etenkin Blummanojan valuma-alueella. Metsätalouden kuormituksen muodostumisessa tärkeän osan muodostavat koko valuma-alueen runsaat metsäojitukset. Maastokartoitusten, karttatarkasteluiden ja vedenlaatutulosten perusteella alueen kuormitus muodostuu jo valuma-alueen ylä- ja keskiosissa, jonne suurin osa kuormitusta vähentävistä toimista tulee ohjata. Etenkin Oksilammilta tuleva oja, Pertunkorven/Jordaninoja ja Blummanoja ovat valuma-

alueineen tärkeässä asemassa pääuomaan rajoittuvien laajojen peltoalueiden lisäksi.” Hankkeen loppupäätelmissä on todettu lisäksi Pinsiö-Matalusjoen osalta, että kunnostustoimenpiteiden tavoitteiden onnistuminen riippuu ensisijaisesti veden määrän lisäämisestä.

Lupahakemuksessa sekä lupakäsittelyn aikana annetuissa lisäselvityksissä ja vastineessa on esitetty kattavasti toiminnan ympäristövaikutukset ja todettu muun muassa Natura-arviointiin, nykyisen toiminnan aikaisiin kattaviin tutkimustuloksiin sekä kirjallisuuslähteisiin perustuen, että lupahakemuksen mukaisesta toiminnasta ei aiheudu Pinsiö-Matalusjokeen sen tilaa tai vedenlaatua heikentäviä vaikutuksia. On yleisesti todettu, että raakun elinolosuhteet ovat Pinsiö-Matalusjoessa vaarantuneet, mutta syynä siihen ei ole hakijan toiminta-alueen kiviaineksen ottotoiminta eikä haetun uuden luvan mukainen toiminta. Hakija ymmärtää Pinsiö-Matalusjoen herkkyyden ja valumavesien vedenlaadun merkityksen raakun elinolosuhteiden parantamiseksi ja pyrkii edelleen varmistamaan hakemuksen mukaisilla vesienhallintatoimenpiteillä toiminta-alueella muodostuvien vesien viivytyksen ja kiintoaineksen laskeutuksen tehostamisen alueelta poistuvien vesien laadunhallinnassa.

Pilaantumattomilla ylijäämämailla, joita hakemuksen mukaisesti otettaisiin vastaan alueelle käytettäväksi louhosalueen maisemoinneissa, ei ole heikentävää vaikutusta alueella muodostuvien vesien laatuun. Päinvastoin niiden avulla alueille, joiden ottotoiminta on päättynyt, saadaan tehtyä pintamaa- ja kasvukerros, johon luonnostaan ja istuttamalla muodostuva kasvillisuus tulee vähentämään alueella muodostuvia hulevesiä ja sitomaan ravinteita. Muualta tuotavien ylijäämämaiden käyttäminen kiviainesottoalueiden maisemointiin on yleinen käytäntö ja siten alueiden maisemoinnin kannalta tarpeellinen toimenpide. ELY-keskuksen oletus, että niiden mukana alueelle tulisi haitallisia aineita, on perusteeton ja yleisen oikeustajun vastainen. Natura-arvioinnin tarpeellisuutta ylijäämämaiden käyttämisestä kiviainesalueen maisemointiin ei voida pitää relevanttina.

Valituksenalaisessa päätöksessä on otettu huomioon luonnonsuojelulaki, ympäristönsuojelulaki, maa-aineslaki sekä maankäyttö- ja rakennuslaki. Hankkeen sijainti sekä vaiheiden I ja II sijainnit selviävät lupahakemusasiakirjoista ja suunnitelmakuvista. Nykyisen toiminnan vaikutukset Pinsiö-Matalusjoen veden laatuun ovat todennäköisesti merkityksettömät ja joen tilaan vaikuttavaa vedenottotoiminnan aiheuttama veden vähyys. Kuormitusta veden laatuun aiheuttavat merkittävimmin alueen maatalous- ja eläintilatoiminta, haja-asutuksen jätevesikuormitus sekä joen yläjuoksulta pääosin tuleva kuormitus. Nyt haetun toiminnan laajuuden osalta vaikutukset on arvioitu Natura-arvioinnissa, jonka päätelmää vaikutusten teoreettisuudesta tukevat kattavat selvitykset ja tutkimustulokset muun muassa vesinäytteistä. Yhdistysten valituksessa esitetty havainto metsosta toiminta-alueen läheisyydessä louhinta- ja murskaustoiminnan ollessa käynnissä kertonee lähinnä siitä, että metso ei häiriinny toiminnasta, vaan mahdollisesti ottotoiminnan seurauksena syntyvä avoin alue voi sitä jopa hyödyttää.

Hakija on hyvin kattavasti selvittänyt ja esittänyt toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset. Vesistövaikutusten arviointi perustuu tutkittuun tietoon (KVVY) ja Natura-arvioinnissa tehtyihin laskelmiin. Melun leviämisestä on tehty kattavat melumallinnukset toiminnan eri tilanteissa (FCG) ja pölyn leviämisestä on selvitetty Promethor Oy:n selvityksessä. Lisäksi aiemmin tehdyt

luonto- ja metsäkanalintuselvitykset ovat kattaneet haetun toiminta-alueen.

Yhdistysten valitukseen poimitut katkelmat KVVY:n vuoden 2017 vesientarkkailuraportista koskevat louhosalueelta lähtevän laskupuron näytteenottopistettä OPI ja kuvaavat siis louhosalueen tyypillistä vedenlaatua ja sen vaihtelua. Valituksessa on jätetty referoimatta raportissa olevien muiden näytteenottopisteiden havainnot ja johtopäätökset, joissa on todettu, että louhosalueen vesien vaikutusta ei ollut havaittavissa Matalusjokeen laskevissa vesissä.

RAMAS-hankkeen jälkeen kiviainestuotannon arseeniriskiä ja sen hallintaa on käsitelty laajasti ASROCKS-hankkeessa. Arseenipitoisuutta tutkitaan säännöllisesti louhosalueelta lähtevissä vesissä. Tutkimusvelvoite perustuu siihen, että Pirkanmaa on tunnistettua arseenialuetta. Hulevesien arseenipitoisuudet alittavat talousveden raja-arvon kaikissa mittauspisteissä ja kaikilla havaintokerroilla.

Toiminnan jatkuessa alue ei laajene Pinsiö-Matalusjoen suuntaan vaan kauemaksi siitä. Toiminnassa ei synny jätevesiä. Tiedot Pinsiö-Matalusjoen heikosta tilasta raakun elinolosuhteiden näkökulmasta ovat kirjallisuuslähteiden perusteella selkeästi todettavissa. Toiminnanharjoittaja on kuitenkin kattavasti selvittänyt luvan mukaisen kiviainestoiminnan ympäristövaikutukset ja esittänyt tehostavansa ottoalueella muodostuvien hulevesien hallintaa, jotta jatkosakin varmistetaan, että toiminnasta ei aiheudu Pinsiö-Matalusjoelle kuormitusta. Toimenpiteet Pinsiö-Matalusjoen tilan parantamiseksi on kuitenkin syytä kohdistaa tunnistettuihin kuormituslähteisiin, kuten vedenottoon joen yläjuoksulla, sekä maatalouden, hevostilatoiminnan ja haja-asutusalueiden jätevesikuormituksen vähentämiseen.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vastaselityksessään esittänyt, että oikeuskäytännössä Natura-arvioinnin kynnyks on muodostunut matalaksi. ELY-keskuksen näkemys perustuu erityisesti Ahma ympäristö Oy:n 14.7.2014 laatimassa Natura-arvioinnissa esitettyyn arvioon toiminnan mahdollisista vaikutuksista sekä varovaisuusperiaatteeseen. Varovaisuusperiaate korostuu erittäin uhanalaisen ja lyhytaikaisillekin vaikutuksille herkän jokihelmisimpukan kohdalla. Vastineissa ja lausunnossa esitetyt seikat eivät anna aiheutta muuttaa ELY-keskuksen kantaa asiaan. Hankkeesta ei ole esitetty Natura-arviointia, joka vastaa hankkeen nykyistä, valituksenalaisen luvan mukaista sisältöä ja laajuutta.

Pirkanmaan ympäristökeskuksen lausunto on annettu vuoden 2003 lupahakemuksesta tuolloin käytettävissä olleen aineiston ja tietojen perusteella. Pirkanmaan ympäristökeskus on tuonut lausunnossaan esille tarpeen johtaa alueen kuivatus- ja valumavedet saostusaltaiden kautta. Tämä on yleisesti kallioaineisten ottamisalueilla huomioon otettava seikka. Mahdolliset vaikutukset Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000 -alueen luontoarvoihin eivät tuolloin olleet lupaprosessissa esillä. Vuoden 2003 jälkeen muun muassa tieto jokihelmisimpukan suojelutasosta ja riskeistä on lisääntynyt ja tulkinta Natura-arvioinnin kynnyksestä on oikeuskäytännössä muotoutunut. Maa-ainesten ottotoiminnasta alueella on tehty Natura-arviointi, jota on pidettävä merkittävänä uutena selvityksenä. Pirkanmaan ympäristökeskuksen vuonna 2003 antamalle lausunnolle ei voida antaa asiassa merkitystä.

Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry ja sen asiakumppanit ovat vastaselityksessään lausuneet muun muassa seuraavaa:

Toiminta hävittäisi Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 luo-merkinnällä olevan alueen arvoja. Louhinta ja murskaus niihin liittyvine toimineen vaikeuttaisivat alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Tämä on ristiriidassa ympäristönsuojelulain määräysten kanssa.

Louhinta-alueen jokihelmisimpukan elinympäristöön kohdistuvat hulevesien valumat ja pölylaskeumien yhteisvaikutus huonontaisivat luontodirektiivin liitteen II ja V erittäin uhanalaisten lajien elinympäristöä. Lajien elinympäristö heikentyisi lajien säilymistä vaarantavalla tavalla. Natura-arvioinnin johtopäätöksissä on myönnetty, että hankkeilla on vaikutusta Pinsiö-Matalusjoen veden tilaan kiintoaineksen, nitriitin ja typen lisääntymisenä. Tämän on myönnetty huonontavan sekä jokihelmisimpukan että taimenen elinympäristöä ja säilymistä. Sähkönjohtavuuden lisääntymisen on katsottu myös huonontavan jokihelmisimpukan säilymistä. Louhinnan on katsottu aiheuttavan pöly- ja ravinnekuormina vesistöön valuvaa haittaa Kaakkurijärvien Natura 2000 -alueelle. Suunniteltu toiminnan laajennus sijoittuu idässä Kaakkurijärvien ja lännessä Pinsiön-Matalusjoen Natura-alueen valuma-alueelle. Heikkilänmetsän kiinteistö sijaitsee Heinilammen itärajalla, josta laskuojat kulkevat itään 400 metrin päässä sijaitsevaan Heinijärveen. Siitä vedet kulkevat osin luonnontilaista purouomaa Ylisenlammin kautta Ylisenjärveen ja edelleen Alisenjärveen. Alisenjärvi laskee Laajanojaa myöden Nokianvirtaan. Läntisen Heinijärven länsipää, Ylisenlammi ja Ylisenjärvi sisältyvät Kaakkurijärvien Natura-alueeseen. Nokian kaupungin ympäristönsuojeluyksikön toimesta Laajanojalle ja Kyyrijoelle tehtiin sähkökalastus purotaimenen selvittämiseksi. Elinvoimaista purotaimena löytyi molemmista puroista.

Melurajat todennäköisesti ylittyvät, koska lähin asuinkiinteistö sijaitsee 1 200 metrin ja vapaa-ajan asunto noin 1 000 metrin etäisyydellä toiminta-alueesta. Paraskaan tekniikka ei kata louhinnan ja murskauksen ja lisäksi tulevan maan siirron sekä niihin liittyvien kuljetusten aiheuttamaa pölyhaittaa.

Leukavahanmetsän kiinteistöltä on louhittu yhteensä 850 00 m³ vuosina 2004–2013. Tämän jälkeen toimintaa ei ole ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnon mukaan ollut. Edellisestä louhinnasta on viisi vuotta. Leukavahanmetsä sijaitsee nyt lisähakemuksen alaisen Heikkilän metsän länsipuolella, joten yhdessä ne muodostavat mittavan louhinta-, rikotus-, läjitys- ja ylijäämämaiden varastointialueen kokonaisuuden.

Leukavahanmetsän louhinta-alueella on ollut kolme veden tilan seurantapistettä, joista OP1 sijaitsee louhinta-alueen etelärajalla, OP2 noin 1 000 metrin päässä louhinta-alueesta ja muut 2 000 ja 3 000 metrin päässä louhinta-alueesta pohjoiseen ja luoteeseen.

Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnon mukaan louhoksen jätevedet kulkevat vain ensimmäisen tuhannen metrin matkan oletettuja ojia myöden pohjoiseen. Tästä syystä on perusteltua olettaa, että ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnossa kerrotuista näytteenottopaikoista vain OP1 ja OP2 sijaitsevat louhoksen hulevesien laskuojilla. OP3 ja OP4 sijaitsevat noin 1 500 metriä todellista hulevesien laskukohtaa ylempänä Pinsiön-Matalusjoessa kuivatun Iso-

Matalus-järven kohdalla. Veden tilan seurannassa 5.7.2018 ilmeni, että hulevedet kulkevat louhokselta länteen Heinisuolle, jonka pohjoisosan jälkeen vedet

kulkevat 200 metriä pohjoiseen ja kääntyvät sen jälkeen länteen, jossa ne kaatoavat maan alle muutaman metrin matkalle. Täältä vedet jatkavat Iisakinkorpeen vievän tien ali luoteeseen ja siitä pohjoiseen Torisevan tilan pohjoispuolelle. Tästä hulevedet laskevat Pinsiön-Matalusjokeen joessa olevan mutkan kohdalla. Laskukohta on joen alajuoksulla noin 1 500 metriä oletettua hulevesien laskukohtaa alempana. Tämä tarkoittaa, että louhoksen hulevedet ovat kulkeneet mittauspisteiden alapuolelta. Näin ollen aiemmat louhinnan hulevesien seurannan veden tilan mittaustulokset perustuvat osittain virheellisiin mittauksiin ja antavat harhaanjohtavan kuvan louhoksen todellisista hulevesivaikutuksista.

Veden tilan seurannassa todettiin louhoksen yläjuoksulla sähköjohtavuuden kohoamista. Kohonneen sähköjohtavuuden on todettu olevan haitallista jokihelmisimpukalle ja purotaimenelle. Sähköjohtavuuden kohoaminen johtuu kallioperän mineraaleista veteen liuenneista suoloista, maatalouden lannoitteista ja muista kemiallisista jäämistä. Koska louhinta-alueella ympäristössä ja hulevesien yläjuoksulla ei ole maataloutta tai muuta sähköjohtavuuden kohoamista aiheuttavaa kemiallista toimintaa, sähköjohtavuuden kohoamisen voi katsoa liittyvän louhoksen hulevesien jäämiin.

Vaasan hallinto-oikeuden tulee selvittää seurantaan liittyvät epäselvyydet. Vaasan hallinto-oikeuden tulisi tehdä alueella katselmus louhinnan Pinsiön-Matalusjokeen kohdistuvien vaikutusten toteamiseksi.

Merkintä

Vaasan hallinto-oikeus on välipäätöksellään 28.6.2018 nro 18/0303/3 kieltänyt Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus valitusten johdosta kumoo rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksen ja palauttaa asian rakennus- ja ympäristölautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi. Asiaa uudelleen käsitellessään lautakunnan on otettava huomioon palautuksen syyt.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 3 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa tai sen nojalla säädetään.

Luonnonsuojelulain 10 lukuun sisältyvillä lain 65 ja 66 §:llä on pantu kansallisesti täytäntöön luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (luontodirektiivi) 6 artiklan 3 ja 4 kohta.

Luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentin mukaan, jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000

-verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura

2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Saman pykälän 2 momentin mukaan luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään.

Luonnonsuojelulain 66 §:n 1 momentin mukana viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen, jos arviointi- ja lausunnotonnettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.

Hankkeen ja sen Natura-vaikutusten arvioimisen vaiheet

Valituksenalaisessa päätöksessä on myönnetty lupa kiviaineksen ottamiseen sekä kivenlouhintaan, murskaamiseen ja pilaantumattomien maiden vastaanottoon Nokialla. Hakemuksen mukaan hankealueen kuivatusvedet on johdettu ja johdetaan jatkossakin noin 3,3 kilometrin matka alapuolista ojustoa pitkin Pinsiön-Matalusjoen alaosalle. Lupaviranomaisen on valituksista antamassaan lausunnossa täsmentänyt vesienjohtamisreittiä siten, että vedet kulkevat tosiasiallisesti osittain eri reittiä ja 100 metriä lyhyemmän matkan Pinsiön-Matalusjokeen aikaisemmin luultua laskukohtaa alemmas.

Joki muodostaa Natura-alueen Pinsiön-Matalusjoki (FI0356004). Suojelun perusteena olevat lajit ovat saukko (*Lutra lutra*) ja jokihelmisimpukka (*Margaritifera margaritifera*). Uhanalaisen eläinlajin elinoloihin huonontavasti vaikuttavat toimet (esimerkiksi jäteveden johtaminen, vesimäärän pienentäminen) on kielletty. Lähimmillään noin 1 kilometrin etäisyydellä hankealueen itäpuolella on Natura-alue Kaakkurijärvet (FI0333004).

Leukavahan kallionottoalueelle on 22.12.2003 myönnetty lupa kallion louhintaan ja siihen liittyvään louheen murskaukseen ja välivarastointiin. Lupa on ollut voimassa 10 vuotta. Lupa on sallinut 850 000 k-m³:n ottomäärän.

Ahma ympäristö Oy:n tekemä, 10.9.2014 päivätty Natura-arviointi (Maa-ainestenoton vaikutukset Pinsiön-Matalusjokeen ja Kaakkurijärviin) on tehty sen mukaan, että Suomen Maa ja Kivi Oy:n uudessa ympäristölupahakemuksessa oli haettu lupaa 22.12.2003 myönnetyn luvan kaltaisen toiminnan jatkamiselle. Ottoalueen laajuus olisi ollut noin 10 hehtaaria. Vanhan ja uuden hankealueen (vaiheet I ja II) yhteen laskettu laajuus olisi ollut noin 21,96 hehtaaria. Vuositainen louhintamäärä olisi ollut 240 000 tonnia (enintään 400 000 t) ja keskimääräinen vuotuinen maa-aineksen ottomäärä 95 000 m³.

Natura-arvioinnissa on arvioitu jokihelmisimpukkaan ja sen väli-isäntänä toimivaan taimeneen kohdistuvia vaikutuksia vedenlaatu- ja virtaamatietojen perusteella. Arviointia varten on ollut käytettävissä jokihelmisimpukkatyöryhmän vuonna 1999 toteuttama inventointi- ja entisöintisuunnitelma sekä

vuosina 2011–2012 ja 2013 toteutettu Pirkanmaan jokihelmisimpukkakartoit-
tus. Jokihelmisimpukkaa esiintyy joen alajuoksulla noin 2 kilometrin matkalla.

Taimen ei kuulu Natura-alueen suojeluperusteisiin mutta sen lisääntymiskykyi-
sen populaation esiintyminen samalla alueella jokihelmisimpukan kanssa on
ehdoton edellytys elinkykyisen jokihelmisimpukkapopulaation esiintymiselle
ja säilymiselle. Arvioinnissa on todettu jokihelmisimpukkapopulaation tilaa
heikentäviä tekijöitä. Arvioinnin mukaan varovaisuusperiaate huomioon ottaen
hankkeen vaikutukset Matalusjoessa esiintyvään taimeneen ovat korkeintaan
vähäisiä. Kokonaisuutena hanke voi vaikuttaa luontotyyppin pikkujoet ja purot
ja jokihelmisimpukan tilaa lievästi heikentävästi.

Pirkanmaan ELY-keskus on 10.9.2014 päiväystä Natura-arvioinnista antamas-
saan, 19.12.2014 päivätyssä lausunnossa katsonut, että hanke ei todennäköi-
sesti merkittävästi heikennä Natura-alue Kaakkurijärvien niitä luonnonarvoja,
joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura-verkostoon. ELY-keskus on
katsonut, että hanke heikentää merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden suojele-
miseksi Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000 -alue on sisällytetty Natura 2000 -
verkostoon.

Luvan hakija muutti hakemusta niin, että ottoalueen laajentaminen jätettiin
hankkeesta pois ja kyse oli vain aiemman luvan mukaisen ottotoiminnan lop-
puunsaattamisesta. Hakija ilmoitti, että 12,8 hehtaarin alueelta oli ottamatta
noin 2 hehtaaria ja jäljellä oleva kivimäärä oli noin 100 000 k-m³, jonka otta-
misen hakija arvioi kestävän 3 vuotta. Koska hankkeen muutos oli hyvin mer-
kittävä, ELY-keskus edellytti uutta Natura-arviointia.

Taratest Oy on tehnyt 8.4.2015 päivätyyn Natura-arvioinnin muutetun suunni-
telman vaikutuksista. Muutetun hakemuksen mukaan louhinta-alue oli kauem-
pana Kaakkurijärvien Natura-alueesta ja hankkeen vaikutus siihen oli varovai-
suusperiaatekin huomioon ottaen merkityksetön. Hulevesien määrään vaikut-
taa irrotettavan aineksen määrän lisäksi avattavan kentän koko. Kun avattavan
kentän koon pienenemisen lisäksi otetaan huomioon hulevesien selkeytys, ve-
sistövaikutukset vähenevät. Varovaisuusperiaatteenkin mukaan arvioituna ve-
sistövaikutuksilla on vain teoreettista merkitystä ja ne voidaan luokitella mer-
kityksettömiksi.

ELY-keskus on Taratest Oy:n laatimasta arvioinnista antamassaan 5.6.2015
päivätyssä lausunnossa todennut muun muassa, että Natura-arviointi ei ole si-
sällöltään riittävä. Koska hanke oli aiemmin arvioituun hankkeeseen verrattuna
pienempi pinta-alaltaan ja massamäärältään sekä kestoajaltaan, ELY-keskus on
katsonut, ettei ottohanke todennäköisesti merkittävästi heikennä Pinsiön-Mata-
lusjoen Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja. Tämä
edellyttää kuitenkin, että hankkeelle myönnettävässä ympäristöluvassa otetaan
huomioon pikkujoet ja purot -luontotyyppin ja jokihelmisimpukan säilymisen
turvaamiseksi muun muassa, että lupa voi kattaa ainoastaan vanhan luvan mu-
kaisen ottoalueen loppuun saattamisen ja että veden laadun turvaamiseksi on
tehtävä lausunnossa mainitut toimenpiteet ja toteutettava siinä mainittu seu-
ranta.

Ottoalueen mahdollinen laajentaminen vaatii uuden Natura-tarveharkinnan ja
tarvittaessa varsinaisen Natura-arvioinnin, jossa tulee ottaa huomioon lausun-
nossa edellytetyn veden laadun seurannan tulokset.

Muutetun suunnitelman mukaiselle hankkeelle eli vaiheelle I myönnettiin lupa 29.6.2015. Lupa on voimassa 5 vuotta. Lupamääräyksen 1. mukaan vaiheen II toteuttaminen edellyttää uutta maa-aineslupaa.

Nyt kysymyksessä olevassa asiassa Suomen Maa ja Kivi Oy on nyt hakenut lupaa kalliokiviainesten ottamiseen 1 028 000 m³tr:lle 10 vuodeksi. Suunnitelualueen kokonaispinta-ala on noin 25 hehtaaria, josta louhittavien alueiden kokonaispinta-ala on 13,5 hehtaaria. Avoimena ottoalueena on kerrallaan alle 10 hehtaaria.

Oikeudellinen arviointi

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-127/02 Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee antamassaan tuomiossa todennut luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan osalta, että kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, on arvioidava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat Natura-alueen suojelutavoitteisiin, mikäli objektiivisten seikkojen perusteella ei ole poissuljettua, että ne vaikuttavat kyseiseen alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien ja hankkeiden kanssa.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi todennut edellä mainitussa tuomiossaan, että kun suunnitelma tai hanke, jolla on vaikutusta kyseiseen alueeseen, ei vaaranna sen säilyttämisen tavoitteita, sitä ei voida myöskään pitää sellaisena, että se voisi vaikuttaa merkittävästi kyseessä olevaan alueeseen. Sitä vastoin silloin, kun tällainen suunnitelma tai hanke saattaa vaarantaa kyseessä olevan alueen suojelutavoitteet, sitä on välttämättä pidettävä sellaisena, että se voi vaikuttaa merkittävästi tähän alueeseen. Kyseiseen suunnitelmaan tai hankkeeseen liittyvien tulevien vaikutusten arvioinnin yhteydessä niiden merkittävyys on määritettävä erityisesti sen alueen ominaisuuksien ja erityisten ympäristöolosuhteiden valossa, jota tämä suunnitelma tai hanke koskee.

Kysymyksenasettelu ja harkinnan lähtökohta

Kysymys siitä, onko puheena olevalla hankkeella yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa merkittäviä vaikutuksia Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen luonnonarvoihin, ratkaistaan luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n nojalla ottaen huomioon luontodirektiivin 6 artiklan säännökset ja sitä koskeva Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö.

Edellä lausutun perusteella Natura 2000 -kohteen ulkopuolella sijaitsevan kallionlouhinta-alueen vaikutukset Natura 2000 -kohteeseen on ennen luvan myöntämistä arvioidava asianmukaisesti, jollei objektiivisesti arvioiden ole poissuljettua, että ne vaikuttavat kyseiseen alueeseen merkittävästi yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa.

Asiassa tulee edellä lausutun perusteella ensi vaiheessa arvioida, olisiko nyt haetulle hankkeelle tullut tehdä uusi luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi.

Valituksenalaisessa päätöksessä on myönnetty lupa hankkeen I ja II vaiheille. Hanke on ottomäärältään suurempi kuin Ahma ympäristö Oy:n Natura-arvioinnissa 10.9.2014 tarkasteltu hanke. ELY-keskus on lausunnossaan 19.12.2014

katsonut, että hanke heikentää merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000 -alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon ja että ottoalueen mahdollinen laajentaminen edellyttää ainakin uutta Natura-tarveharkintaa ja tarvittaessa Natura-arviointia.

Asiassa saatujen selvitysten perusteella Matalusjoessa, ainoastaan nyt kysymyksessä olevan hankkeen vesienjohtamiskohdan alapuolella, esiintyy jokihelmisimpukkaa. Jokihelmisimpukka on Pinsiön-Matalusjoen Natura-alueen suojeluperusteena oleva laji. Matalusjoen jokihelmisimpukkaesiintymää ovat heikentäneet tai uhkaavat heikentää muun muassa hydromorfologiset muutokset jokiuomassa ja veden heikko laatu. Vesienhoidossa joki on biologisten tekijöiden mukaan arvioitu luokitukseltaan tyydyttäväksi, perusteena jokihelmisimpukan kriittinen tila.

Hankkeen kuivatusvesien johtamisreitistä on valituksenalaisen päätöksen jälkeen saatu uutta tietoa, mistä johtuen päästötarkkailutuloksista tehdyt arviot saattavat olla osittain virheellisiä.

Natura-arvioinnin 10.9.2014 johdosta ELY-keskus on katsonut, että nyt kysymyksessä olevan laajuinen hanke heikentäisi merkittävästi luontoarvoja, joiden suojelemiseksi Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000 -alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Arvioinnin jälkeen hakija muutti suunnitelmaa niin, että se koski huomattavasti suppeampaa hanketta, jota varten hakija laati 8.4.2015 uuden Natura-arvion. Lupa myönnettiin hankkeelle sen perusteella. Luvan mukainen hanke käsitti vanhan alueen loppuun ottamisen ja hankkeen ottomäärä oli suuruusluokaltaan noin kymmenesosa alkuperäisestä hankkeesta.

Näissä olosuhteissa hankkeen toteuttajan olisi edellä selostettujen säännösten ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tullut arvioida uudestaan nyt kysymyksessä olevan laajuisen hankkeen vaikutukset Natura 2000 -verkoston kohteisiin siten kuin luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentissa säädetään. Arviointi olisi tullut liittää hakemukseen. Hankkeelle ei olisi ympäristönsuojelulain 48 §:n 3 momentti huomioon ottaen tullut myöntää lupaa edellyttämättä uutta arviointi- ja lausuntomenettelyä.

Uudessa Natura-arvioinnissa on arvioitava suunnitellun hankkeen vaikutukset Natura-alueisiin Pinsiön-Matalusjoki ja Kaakkurijärvet Natura-alueita koskevan ajantasaisen tiedon perusteella.

Jos hakija haluaa jatkaa hakemustaan, on sen toimitettava lupaviranomaiselle uusi Natura-arviointi. Lisäksi on toimitettava riittävän yksityiskohtainen selvitys niistä vesiensuojelutoimista, joilla hankkeen vesistövaikutuksia vähennetään.

Hallinto-oikeus toteaa selvyiden vuoksi, että arvioitaessa luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentin mukaisesti hankkeen vaikutuksia Natura-alueisiin ja ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaisia luvan myöntämisen edellytyksiä on otettava huomioon yhteisvaikutus muiden päästölähteiden ja ympäristön tilaa heikentävien seikkojen kanssa.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös on näistä syistä kumottava ja asia palautettava uudelleen käsiteltäväksi.

Asian näin päättyessä hallinto-oikeus ei ota kantaa muihin valitusperusteisiin.

Katselmus

Hallintolainkäyttölain 41 §:n mukaan valitusviranomaisen voi asian selvittämiseksi toimittaa muun muassa kiinteän omaisuuden tai paikan taikka muun kohteen katselmuksen.

Katselmusta koskevan vaatimuksen tueksi esitetyt seikat sekä asian lopputulos huomioon ottaen katselmuksen toimittaminen asian selvittämiseksi ei ole tarpeen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Nokian kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto kuulutuksesta ympäristönsuojelulain 197 §:n ja kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 107 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n perusteella valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **17.6.2020**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Diaarinumerot

00609/18/5701

00610/18/5701

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Janika Gummerus ja Sinikka Kangasmaa sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen.

Janika Gummerus

Sinikka Kangasmaa

Jaakko Tuhkanen

Hallinto-oikeuden esittelijä

Mia Koski-Träskvik

Toimituskirjan antaja:

Inkeri Eriksson
lainkäyttösihteeri

Diaarinumerot

00609/18/5701

00610/18/5701

Jakelu

Päätös ja maksu

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, maksutta

Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry, Kyrön Luonto ry,
Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry ja Pirkanmaan
Lintutieteellinen Yhdistys ry, maksutta

Jäljennös maksutta

Suomen Maa ja Kivi Oy

Nokian kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Nokian kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Nokian kaupunginhallitus

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Ympäristölupavastuualue, sähköisesti

Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

LL

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>